

Hvordan arbejder vi med reminiscens – og hvilken betydning har det?

Dansk Gerontologisk Selskab

Aldring og samfund

At skabe gode dage

10. November 2017

Ph.D studerende Anders Møller Jensen, VIA Aldring og Demens, VIA University College

Gerontopsykolog Susanne Bollerup Overgaard, Center for Selvbiografisk Hukommelsesforskning CON AMORE - Aarhus Universitet

Reminiscens som begreb

- 77,5 pct. af kommunerne anvender reminiscens metoden i arbejdet med personer med demens (2010)
- Forskellige begreber er i spil i praksis:
 - Bruger/arbejder med livshistorie
 - Bruger reminiscens
- Reminiscens og life review

Definitionen på reminiscens

Reminiscens er bevidst brug af genstande, f.eks. fotografier, dufte, musik og spørgsmål, med henblik på genkaldelse af behagelige minder. Fokus i reminiscensarbejdet er at stimulere personen, skabe en behagelig stemning og skabe en følelse af præstation og selvværd. De forventede resultater af reminiscens er forbedring af personens livskvalitet, adfærd og humør

Dempsey (2014)

Erindringslandskabet og glemselshavet

- Personens livshistorie (levede liv) giver et erindrings landskab med bakker og dale
- Med fremadskridende demens vil glemslens hav i stigende grad oversvømme landskabet, så bjergtinderne fremstår som isolerede øer i et hav

Fromholt (1990)

Reminiscens i hverdagen

- “De små spørgsmål og den korte samtale med den store betydning”
- Generationshistorien
- Livshistorien
- Hverdagshistorien

	Spontan	Planlagt
Individuelt	Mødet på gangen Rengøring eller praktisk arbejde	Morgen hygiejne Spise situation Kontaktstund
Grupper	Eftermiddagskaffe Samtalen ved TV	Erindringsgrupper Udflugter

Reminiscens

Samvær og livskvalitet i demensomsorgen

Reminiscens er en socialfaglig tilgang, der anvendes til at styrke erindringer, færdigheder og livskvalitet hos mennesker med demens. Kapitlet beskriver, hvad der karakteriserer en omsorgspraksis baseret på reminiscens set i forhold til hverdagsliv, samt hvordan kultur og livshistorien spiller sammen med reminiscens. Kapitlet tager udgangspunkt i praksis på plejecentre og ved museumsbesøg, men reminiscens kan dog let anvendes i samvær med mennesker med demens i andre sammenhænge. Plejecenterrammen er valgt, fordi vi gerne vil understrege, at også mennesker, der er langt i deres demensforløb, kan have glæde af reminiscens, og at det som medarbejder er et værdifuldt redskab at kende til i en hverdag med udfordringer ift. kommunikation. De kulturhistoriske frilandsmuseer er oplagte samarbejdspartnere for plejepersonalet, da museerne har hele miljøer med interiør og genstande fra 1950'erne, 60'erne og 70'erne, der, som vi vil beskrive, potentielt giver en totaloplevelse med mange erindringsglimt. Oplevelserne på museet kan give plejepersonalet vigtig viden om livshistorie og minder, oplysninger, der kan være nyttige i det daglige arbejde på plejecentret. Ligeledes kan museumsbesøget forhåbentlig inspirere plejepersonalet til forskellige aktiviteter, der kan gennemføres på plejecenteret.

Anders Møller Jensen

Cand.scient. og ph.d.-studerende. Syddansk Universitet.
Udviklingskonsulent ved VIA Aldring og Demens, VIA University College.

Susanne Bollerup Overgaard

Cand.psych., forskningsassistent. CON AMORE – Center for Selvbiografisk
Hukommelsesforskning, Aarhus Universitet.

Agnete Amlund Rasmussen

Cand.mag. og museumsinspektør. Den Gamle By i Aarhus.

AHA - Active ageing and Heritage in Adult learning

SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM

Den Gamle By

AARHUS UNIVERSITET

Maihaugen

Det overordnede mål med AHA projektet

Er at undersøge om og hvordan kulturarvs baserede reminiscenssessioner på museer, kan fremme velvære hos personer med demens.

Evalueringsdelen af projektet:

Interview med deltagerne med demens

Observationer fra omsorgsgivere i sessionen

Læring hos omsorgsgivere og værtinder

Deltagerne med demens

- Hukommelsesorienteret demensproblematik (ikke krav om diagnose)
- Demensproblematik i let til moderat sværhedsgrad (ingen krav om fx MMSE score)
- Skal kunne give informeret samtykke og deltage i kort interview efterfølgende, dvs. have bevarede sproglige færdigheder

- 118 personer med demens
 - 82 kvinder/36 mænd
 - Alder: M =80,3 (61-96 år), SD= 7,75 år
 - 55 boede i plejebolig; 63 boede hjemme

Interventionen

Reminiscens sessioner blev udført på hvert museum, ved at følge den samme protokol.

Grupper på ca. 3-4 personer med demens og deres ledsagende omsorgsgivere besøger en genskabt bolig dateret omkring 1950'erne .

Formålet er at stimulere minder hos deltagerne fra den livsperiode, hvor deres erindringer er bedst bevaret.

Under session taler, spiser og synger deltagerne sammen. Ved hjælp af sanseindtryk og tidstypiske genstande vækkes der minder med anekdoter og historiefortælling.

2 typer spørgsmål- 4 former for velvære

(well being domains fra det observationsværktøjet GCCWOT)

Eksempel på spørgsmål – Skema A

Interesse: Bruger ord om eller viser aktiv interesse i andres eller eget arbejde; tager kontakt til andre uden opfordring (f. eks. Ved smil, øjenkontakt, samtale, accepterer eller yder hjælp, osv.)

5. Deltageren viste interesse gennem kontakt med andre

Slet ikke

Noget af tiden

Ved ikke/
Ikke sikker

Det meste af tiden

Hele tiden

6. Ud fra din personlige viden om deltagerens hverdag, synes du, at deltageren viste "interesse" i dagens erindringsforløb

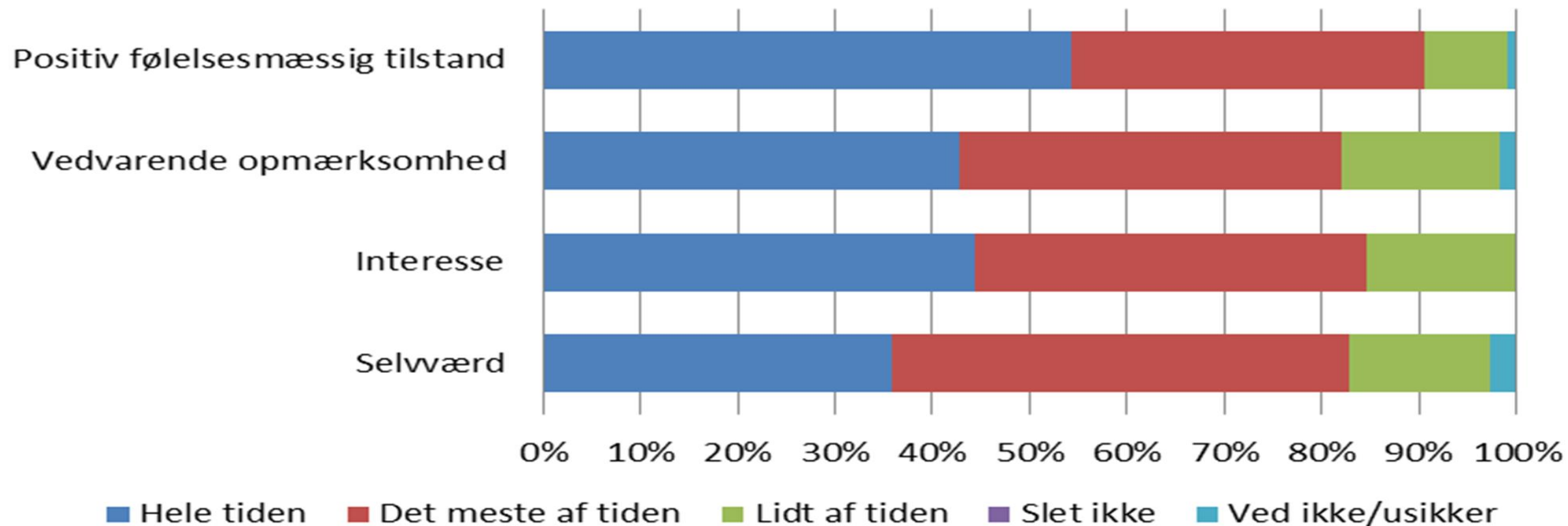
Mere end sædvanligt

Samme som sædvanligt

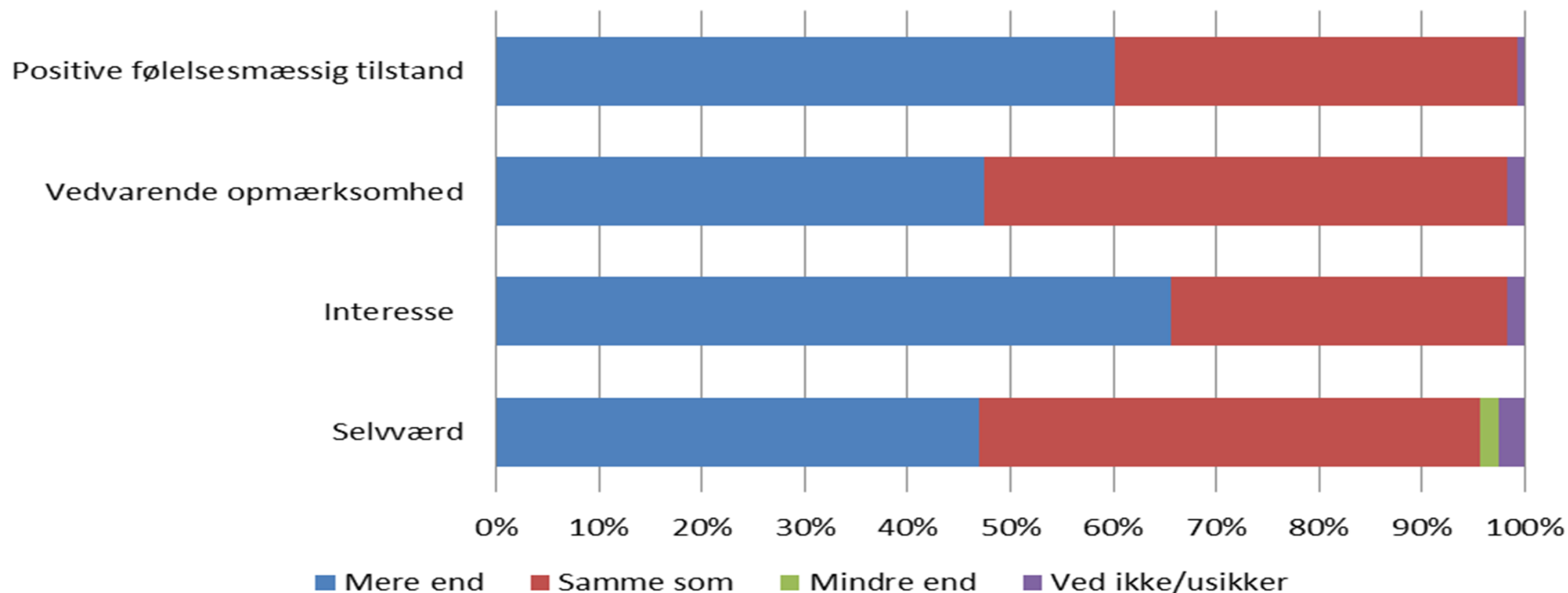
Mindre end sædvanligt

Ved ikke/ Ikke sikker

Velvære under besøget

Velvære sammenlignet med sædvanlig

Gruppe forskelle i besvarelsene

- **Ledsagerens status:**

Pårørende er positive men signifikant mindre positive end andre ledsagere (frivillige og ansatte på dag- og plejecentre).

- **Køn:**

Kvinder blev vurderet med et signifikant mere positivt udbytte end mænd på alle parametre fraset 'vedvarende opmærksomhed'.

- **Alder:**

Sammenlignet med andre aldersgrupper havde den ældste aldersgruppe (90-96 år) signifikant højere positive vurderinger i 'interesse' og 'positiv følelsesmæssig tilstand' samt 'selvværd sammenlignet med sædvanlig'.

Ledsagernes egne læringsoplevelser

Eksempler på ledsageres bemærkninger til spørgsmålet:

"Hvad er de 3 vigtigste oplevelser i dagens besøg for dig personligt? "

- *"At vi måtte røre ved alting i lejligheden."*
- *"Hvordan en bestemt genstand kan føre minder frem. Fx. et soldaterbillede."*
- *"Smilene på deltageres ansigter."*
- *"Snakken og inklusionen af alle."*
- *"At høre hvordan deltagerne blev muntret op og talte om gamle dage."*
- *"En oplevelse hvor en beboer talte som aldrig før."*

Tak for opmærksomheden

